

MỘT SỐ GIẢI PHÁP QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG BỒI DƯỠNG NGHIỆP VỤ SƯ PHẠM CHO GIẢNG VIÊN CÁC TRƯỜNG QUÂN SỰ

NGUYỄN THÀNH LỢI*

Abstract: The article mentions management measures on pedagogical training for lecturers of Military colleges. The measures consist of raising awareness on pedagogical training for managers and lecturers, building training plans, reforming training methods and enhancing quality of testing and assessment. These measures intertwine and they perform their roles the best when they are combined.

Keywords: Fostering, pedagogical.

1. Tổ chức giáo dục nâng cao nhận thức, trách nhiệm cho cán bộ quản lý (CBQL) và giảng viên (GV) về quản lý bồi dưỡng nghiệp vụ sư phạm (NVSP)

Tổ chức giáo dục nâng cao nhận thức cho các chủ thể quản lý về bồi dưỡng NVSP cho đội ngũ GV được coi là nhiệm vụ quan trọng, mang tính quy luật; là điều kiện không thể thiếu để góp phần đảm bảo cho quá trình bồi dưỡng đạt được mục tiêu nhà trường đề ra. Các chủ thể quản lý phải thường xuyên tổ chức tuyên truyền, giáo dục giúp cho đội ngũ GV thấm nhuần đường lối đổi mới giáo dục của Đảng, chiến lược phát triển nguồn lực con người Việt Nam trong thời kỳ CNH, HĐH đất nước và chủ trương xây dựng phát triển đội ngũ nhà giáo của Đảng và Nhà nước, quân đội ta trong giai đoạn hiện nay. Đồng thời, tuyên truyền, giáo dục cho đội ngũ GV ở các trường quân sự nhận thức được việc tự học, tự bồi dưỡng để nâng cao trình độ nghề nghiệp là việc làm thường xuyên trong suốt quá trình công tác đối với mỗi GV; đó cũng là yêu cầu của nhà trường và đòi hỏi của xã hội đối với trình độ, năng lực, phẩm chất của đội ngũ GV ở các trường quân sự trong điều kiện mới.

Đây là yêu cầu, giải pháp rất quan trọng, linh hoạt để giáo dục, quán triệt thống nhất nhận thức, nâng cao trách nhiệm cho CBQL và GV nhà trường. Thông qua đó, những nhận thức đúng đắn sẽ được củng cố, bổ sung và phát triển; những nhận thức lệch lạc sẽ được đưa ra đấu tranh, phê bình để sửa chữa. Vì vậy, cần có sự lãnh đạo, chỉ đạo chặt chẽ và hướng dẫn cụ thể.

2. Tổ chức xây dựng kế hoạch bồi dưỡng NVSP cho GV

Việc xây dựng kế hoạch bồi dưỡng NVSP sẽ giúp cho chủ thể quản lý có cách nhìn bao quát quá trình

bồi dưỡng, thấy được mối quan hệ giữa các lực lượng tham gia bồi dưỡng, đặc biệt là giữa chủ thể và đối tượng bồi dưỡng; từ đó, chủ thể quản lý có những quyết định quản lý chính xác, lựa chọn được các phương án tối ưu và kịp thời điều chỉnh quá trình bồi dưỡng nhằm đạt được mục tiêu đã xác định.

Kế hoạch bồi dưỡng NVSP cho GV được coi như những “văn bản pháp quy”, cụ thể hóa mục đích, yêu cầu nội dung bồi dưỡng nhằm đảm bảo cho quá trình bồi dưỡng đạt hiệu quả và chất lượng. Do vậy, chủ thể quản lý cần phải xây dựng được các loại kế hoạch đảm bảo tính khoa học và khả thi. Để thực hiện tốt điều này, chủ thể quản lý cần thực hiện tốt các bước sau:

- **Bước 1:** Tổ chức tiến hành điều tra xã hội học về phẩm chất, nhân cách, về trình độ NVSP của đội ngũ GV các trường quân sự; xác định trình độ thực tế của đội ngũ GV so với yêu cầu của Chuẩn nghề nghiệp; những thiếu hụt về tri thức, kĩ năng dạy học; tìm ra nguyên nhân yếu kém của đội ngũ GV nhà trường.

- **Bước 2:** Trên cơ sở của điều tra xã hội học (nhất là các mặt: trình độ năng lực hiện có của đội ngũ GV, các nguồn lực, những kinh nghiệm...) xác định mục tiêu, yêu cầu bồi dưỡng, lựa chọn nội dung bồi dưỡng, phương pháp và hình thức bồi dưỡng.

- **Bước 3:** Xây dựng các kế hoạch bồi dưỡng NVSP cho GV, gồm: kế hoạch dài hạn mang (tính chiến lược) và kế hoạch ngắn hạn, đảm bảo tính cần thiết của các nội dung cần bồi dưỡng. Kế hoạch phải mang tính thống nhất, toàn diện, đảm bảo tính thực tiễn trong cả hai mặt nội dung và phương pháp. Kế hoạch phải cụ thể: mục tiêu cần đạt được; những nội dung bồi dưỡng; GV phụ trách; tiến độ thực hiện; quy chế hợp đồng phối hợp giữa các lực lượng; chế độ kiểm tra, đánh giá, sơ kết, tổng kết rút kinh nghiệm...

* Cục nhà trường - Bộ Tổng tham mưu

- *Bước 4: Phê duyệt kế hoạch:* Kế hoạch phải đạt được sự đồng ý của các cấp ủy, chính quyền địa phương, cơ quan chức năng và của đội ngũ GV nhà trường. Kế hoạch đã được phê duyệt là cơ sở pháp lý để các chủ thể quản lý tổ chức tiến hành bồi dưỡng.

- *Bước 5: Tổ chức thực hiện kế hoạch:* Sau khi kế hoạch được phê duyệt, Ban Giám hiệu nhà trường cần phổ biến, quán triệt cho toàn thể đội ngũ GV. Có thể tổ chức thảo luận về kế hoạch để GV hiểu rõ và có trách nhiệm trong việc đóng góp những ý kiến, biện pháp tổ chức thực hiện kế hoạch.

Trong quá trình xây dựng và tổ chức thực hiện kế hoạch bồi dưỡng NVSP, các chủ thể quản lý cần tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, chấn chỉnh, rút kinh nghiệm việc thực hiện kế hoạch bồi dưỡng; kịp thời phát hiện và kiên quyết xử lý nghiêm những biểu hiện thực hiện không đúng kế hoạch, chất lượng thấp.

3. Tổ chức đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp bồi dưỡng NVSP

Tổ chức đổi mới nội dung, hình thức và phương pháp bồi dưỡng NVSP là một trong những giải pháp lớn, quan trọng góp phần nâng cao chất lượng đội ngũ GV ở các trường quân sự hiện nay nhằm lựa chọn và xây dựng nội dung, hình thức và phương pháp thiết thực, đáp ứng nhu cầu người học; đồng thời, khắc phục tình trạng nội dung bồi dưỡng dàn trải, thiếu trọng tâm, hình thức và phương pháp không phù hợp, chưa đáp ứng nhu cầu của GV mong đợi.

Trong quá trình bồi dưỡng cần phải thường xuyên cập nhật, đổi mới các nội dung bồi dưỡng, đảm bảo nội dung bồi dưỡng không trùng lặp; bám sát được thực tiễn phát triển của quân đội và các trường quân sự. Nội dung hoạt động bồi dưỡng phải xoay quanh những nhu cầu cần thiết về hoạt động nghề nghiệp của GV, đó là: những kiến thức giáo dục hiện đại trong GD-ĐT; những kĩ năng, kĩ xảo xử lý các tình huống dạy học, giáo dục; cập nhật và nâng cao các kiến thức về chuyên môn, nghiệp vụ của đội ngũ GV; cách sử dụng phương tiện dạy học có hiệu quả...

Để xây dựng nội dung quản lý hoạt động bồi dưỡng NVSP cho GV đạt hiệu quả cao, chủ thể quản lý cần tuân thủ các bước sau:

- *Bước 1: Điều tra xã hội học đánh giá trình độ năng lực sư phạm của đội ngũ GV ở các trường quân sự,* những kiến thức thiếu hụt ở họ; kiến thức đã được trang bị nhưng không hiểu sâu, không có khả năng vận dụng vào thực tiễn; các kĩ năng, kĩ xảo cần thiết cần phải trang bị trong các hoạt động dạy học và giáo dục.

- *Bước 2: Trên cơ sở kết quả khảo sát, chọn lọc những nội dung thiết thực để xây dựng nội dung bồi dưỡng.*

- *Bước 3: Biên soạn giáo trình hoặc tập tài liệu bồi dưỡng.* Quá trình biên soạn giáo trình phải được tiến hành chặt chẽ, nội dung biên soạn đảm bảo tính khoa học, có sự kết hợp của các ban ngành, cơ quan chức năng trong trường. Cán bộ GV được phân công biên soạn giáo trình (tập tài liệu) phải là những người có kiến thức, kinh nghiệm về NVSP.

- *Bước 4: Thẩm định giáo trình, tập tài liệu.* Giáo trình (tập tài liệu) mới được biên soạn phải được thẩm định, đánh giá chất lượng và xin ý kiến đóng góp của các nhà khoa học, GV và các cơ quan chức năng trước khi đưa vào sử dụng.

- *Bước 5: Tổ chức đánh giá thông qua giáo trình (tập tài liệu).* Cách thức đánh giá thông qua giáo trình, tài liệu được làm một cách linh hoạt, chẳng hạn: có thể được đánh giá ở hội đồng khoa học, tổ chuyên môn, hội nghị GV cốt cán... để đảm bảo cho giáo trình (tập tài liệu) không bị sai sót, nội dung phù hợp với thực tế, đáp ứng nhu cầu, nguyện vọng bồi dưỡng của đội ngũ GV.

Thực tiễn quá trình bồi dưỡng cho thấy, chất lượng bồi dưỡng phụ thuộc vào nhiều yếu tố; trong đó, quan trọng là phương pháp giảng dạy của GV và phương pháp học tập của học viên. Do vậy, trong quá trình giảng dạy ở các lớp bồi dưỡng, GV cần linh hoạt sử dụng các phương pháp giáo dục tích hợp theo chủ đề. Kết hợp các phương pháp dạy học truyền thống với các phương pháp dạy học hiện đại (như: phương pháp nêu vấn đề, phương pháp dạy học hợp tác để phát huy tính chủ động, sáng tạo của người học). GV phải gắn chặt lí luận với thực tiễn, vận dụng những vấn đề lí luận để luận giải những vấn đề thực tiễn và ngược lại.

Ngoài ra, cần chú ý vận dụng các phương pháp dạy học hiện đại vào bồi dưỡng NVSP cho GV như những phương pháp kích thích tính tích cực nhận thức của người học, đặc biệt là những phương pháp tranh luận, đóng vai, nêu vấn đề, hợp tác...

4. Thường xuyên kiểm tra, đánh giá, sơ kết, tổng kết, rút kinh nghiệm

Kiểm tra, đánh giá kết quả hoạt động bồi dưỡng NVSP cho GV ở các trường quân sự không chỉ có ý nghĩa nắm thông tin về tổ chức hoạt động bồi dưỡng mà còn kiểm soát, điều chỉnh các hoạt động bồi dưỡng, đảm bảo cho hoạt động này có chất lượng, hiệu quả cao. Mục tiêu của kiểm tra, đánh giá nhằm giúp chủ

thể quản lý nắm được chính xác những con số thể hiện kết quả hoạt động cả về số lượng lẫn chất lượng; chỉ ra được ưu điểm, hạn chế cần khắc phục cho những hoạt động tiếp theo; rút được kinh nghiệm, đồng thời động viên, khen thưởng các GV có thành tích trong tham gia bồi dưỡng GV.

Kiểm tra, đánh giá là chức năng xuyên suốt trong quá trình quản lý hoạt động bồi dưỡng, gồm: từ việc xác định các tiêu chí thực hiện nhiệm vụ bồi dưỡng, “đo đạc” việc thực hiện và điều chỉnh các sai lệch nhằm làm cho toàn bộ hệ thống quản lý đạt mục tiêu xác định. Kiểm tra, đánh giá hoạt động bồi dưỡng bao gồm các nhiệm vụ chủ yếu sau:

- Đánh giá tiến trình tổ chức từng lớp, từng hoạt động bồi dưỡng, mức độ đạt được của hoạt động so với mục tiêu, kế hoạch, chương trình đã xác định trong năm, trong quý, từng tháng...

- Xem xét, đánh giá các quy tắc, quy định, cơ chế phối hợp của các chủ thể quản lý và tổ chức hoạt động bồi dưỡng. Xác định những điểm hợp lý và bất hợp lý để sửa đổi, điều chỉnh đảm bảo cho hoạt động bồi dưỡng NVSP diễn ra thuận lợi.

- Phát hiện những sai lệch của hoạt động bồi dưỡng NVSP của GV ở các trường quân sự; chỉ ra các nguyên nhân sai sót để kịp thời khắc phục. Thông qua kiểm tra, đánh giá, rút ra những kinh nghiệm, phổ biến rộng rãi các kinh nghiệm bồi dưỡng, đảm bảo hoạt động bồi dưỡng NVSP cho GV các tiếp theo đạt chất lượng tốt hơn.

- Nội dung kiểm tra, đánh giá bao gồm: việc xây dựng và tổ chức thực hiện chương trình, kế hoạch bồi dưỡng; việc ra quyết định và thực hiện các quyết định của chủ thể quản lý; kiểm tra thực hiện nội dung, sử dụng phương pháp, hình thức, phương tiện bồi dưỡng; kết quả bồi dưỡng và kết quả quản lý hoạt động bồi dưỡng NVSP.

- Kiểm tra, đánh giá phải được tiến hành theo nguyên tắc: khách quan, chính xác, công bằng, tránh khuynh hướng chạy theo thành tích, làm qua loa đại khái, không đánh giá thực chất hoạt động bồi dưỡng của các chủ thể quản lý và GV.

Các giải pháp quản lý hoạt động bồi dưỡng NVSP cho GV ở các trường quân sự có mối quan hệ biện chứng, có tính đồng bộ tạo thành một hệ thống. Sức mạnh và hiệu quả của mỗi giải pháp được phát huy tối đa khi chúng gắn chặt với nhau trong một chỉnh thể toàn vẹn. Quản lý hoạt động bồi dưỡng NVSP cho GV ở các trường quân sự phải thực hiện một cách đồng

bộ, mỗi một giải pháp chỉ phát huy hiệu quả khi chúng nằm trong hệ thống, được sử dụng đồng thời với những biện pháp khác; có như vậy, hoạt động bồi dưỡng NVSP cho GV ở các trường quân sự, quân khu mới đạt chất lượng và hiệu quả. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Bộ GD-ĐT (2012). *Chiến lược phát triển giáo dục 2011-2020*. NXB Giáo dục Việt Nam.
- [2] Bộ GD-ĐT (2008). *Chỉ thị số 40/2008/CT-BGDĐT về việc phát động phong trào thi đua “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực” trong các trường phổ thông giai đoạn 2008-2013*.
- [3] Đảng Cộng sản Việt Nam (2006). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [4] Trần Kiểm (2012). *Tiếp cận hiện đại trong quản lý giáo dục*. NXB Đại học Sư phạm.
- [5] Quốc hội (2010). *Luật Giáo dục*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.

Biểu hiện tính kỉ luật của cán bộ...

(Tiếp theo trang 148)

TKL và việc thực hiện nghiêm túc nội quy kỉ luật là yếu tố quan trọng giúp mỗi tổ chức, cá nhân nâng cao hiệu quả công tác, hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ được giao. Đặc biệt, lực lượng CAND Việt Nam với nhiệm vụ bảo vệ trật tự an toàn xã hội, an ninh chủ quyền quốc gia và tính mạng, tài sản cho nhân dân, đòi hỏi mỗi cán bộ, chiến sĩ CAND phải luôn có ý thức rèn luyện TKL và thực hiện nghiêm túc nội quy kỉ luật trong quá trình công tác. □

[1] Phạm Minh Hạc (chủ biên) (2013). *Từ điển bách khoa Tâm lí học - Giáo dục học Việt Nam*. NXB Giáo dục Việt Nam.

[2] A.X.Macarenco (1958). *Toàn tập* (tập 7). NXB Mát-xcơ-va.

[3], V.Đ. Culacôp (1970). *Giáo dục tính kỉ luật cho các chiến sĩ Xô Viết*. NXB Quân đội nhân dân.

[4] Phạm Đình Hòa (2008). *Hệ thống biện pháp giáo dục kỉ luật cho học viên văn hóa nghệ thuật trong quân đội*. Luận án tiến sĩ giáo dục, Học viện Chính trị quân sự, Hà Nội.

[5] *Luật Công an nhân dân* (2014). NXB Công an nhân dân.

[6] Trần Đại Quang (2015). *Văn hóa ứng xử trong công an nhân dân*. Đề tài khoa học cấp Bộ, Viện Chiến lược và Khoa học Bộ Công an, Hà Nội.

[7] P.V. Êxipov (1960). *Công tác tự học của người học sinh trong giờ lên lớp*. NXB Giáo dục.